

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyantha, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Ingratitudo

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

dem dicta hunc emolliet ad poenitudinem creatorum, hunc irritabit ad contumaciam. In siml.

Ex maioribus cedris, quae florent, non ferunt fructum; quae frugiferae sunt, non florent: Ita nonnunquam quibus ad est dicendi lepos, non adest sapientia: quibus suppetit rerum vtilium cognitio, daest eloqui venustas, in siml.

Plurarchi, Vt terra, quo melior est natura, hoc magis corrumpitur, si negligatur: Ita ingenia, nisi recte excolantur, quo sunt feliciora, hoc pluribus vitiis obducuntur. in Moral.

Si quae terra referta sit salubus, feris, & herbis syluestribus multoq; limo, protinus displicet imperito colono: at peritus agricola ex ipsis coniectat soli molliciem ac feracitatem, tantoq; impensius dat operam, vt eam repurget: Sic magnis ingenii magna vitia solent innasci, quae non conuenit statim tollere, sed potius mederi, expectanda aetas, donec ad frugem bonam reducat. in Moral.

Seneca, Ignis quo clatior fulsit, citius extinguitur: Vt uacior est, qui cum lenta difficiliq; materia commissus, lumoq; demersus ex fordido lucet: eadem enim detinet causa, quae maligne alit: Sic ingenia, quae illustriora, breuiora sunt. Nam ubi incremento locus non est, vicinus occatus est, De consolat. c. 23.

Generosus equus melius gestabit sarcinam, quam ignauium iumentum, nemo tamen imponit: Ita magna ingenia sunt quidem & ipsa idonea functioni munium, sed indigna, quae tam fordidis occupationibus onerentur. apud Erasim.

Plinius Oliua sero prouenit, sed fructum habet egregium: salix statim adolefcit, sed sterilis est: Ita praecox ingenium, Lib. 16. c. 26. in siml. & lib. eod. c. 27.

Tradunt, in Albania nasci homines glauca oculorum acie, qui nocturnarum rita plus noctu quam interdiu cernant: Ita quidam plus sapientin rebus facinorosis, quam in bonis ac praeclearis, aut in fordids potius, quam in egregiis. Lib. 7. c. 2.

Trochus pisces ipse le mtr, & ex se concipit: Ita quidam ingenii felicitate ipsi literarum seminam infundunt sibi, quos avrod id uerbes vocant Graeci, Lib. 9. c. 52.

Vt arbores quaedam belle florent, verum nullum adferunt fructum: Ita quorundam puerorum indoles magnam vitae frugem pollicetur, qui simul atque adoleuerint, ad ineptissimas meri voluptates, fallunt expectationem omnium. Lib. 16. c. 26. & 27.

Vt ad Naphtham (id est bituminis genus) etiam procul vitam ignes transilunt, ob naturae cognationem: Ita ingenia literis nata statim eas accipiunt, Lib. 2. c. 18.

Erasim, Sicuti vina languidiora vappescunt aetate: Ita despiciunt ingenia vulgaria, eximia etiam ad extremam durant aetatem. in siml.

Terra, quae gignit salem, nihil aliud gignit: Sic ingenia foecunda in literis in ceteris fere rebus non perinde valent. in siml.

Ex arboribus, quae vehementer foecunda sunt, eo celerius senescunt: Ita raro sunt viuares egregiae praediti ingenio, & optima quaeque mortalium fugacissima sunt. in siml.

Salix ante maturitatem abiicit semen, vnde & Homerus frugiperdam vocat. Ita quaedam ingenia praecoxa citius profiliunt ad docendum aut scribendum, quam oportet. in siml.

Vt quaedam terra mergam (ea est candida medulla) in se continent, quae stercorentur ac pinguefcant: Ita ingenium probum seculi habet, vnde fiat melius. in siml.

Plurarchi, Vt culmus primus in altum surgit impetu, deinde crebris gemiculis interfecatur, postremo in summo veni statibus laborat: Sic quidam initio feruent, deinde subsistunt & offenduntur, in extremo deficiunt defatigati. in Moral.

ADAGIA.

Lupus pilum mutat, non mentem, ο λυκος τὴν τρίχα, & τὴν ἰσχυρὴν ἀνδρείαν.

Hoc est: Senectus a canitiem affert improbis, non item auferit malitiam. Der Wolf mag greyhauer laß aber seine Tücke nicht.

Naturam expellas furca, tamen usq; recurret. Sensus est: Hand facile deßist, quae nobis natura pœnitus indidit atq; insens. Art löst von Art nicht. Das Wilder wil auß dem Garten nicht. Item. Die Katz läßt ihr mauen nicht. Item. Wo Wäßer & gevelen ist: da kompt Wäßer wider hin.

Lignum tortum haud vnquam rectum. Ἐυλον ἀλίκυλον ἔδει ποτ' ἔγθον.

Hoc est: Distorta prauaq; ingenia vix vnquam ad bonam frugem reducantur.

Aethiops non albefcit. Αἰθίοψ ἔδ' ἀλευθέρου.

De us dicitur, qui nunquam mutatur sunt ingenium, Die Aräh läßt ihr hüßchen nicht.

Qui semel scurra, nunquam pater familias. Sensus est: cum quem semel depuduerit, qui que contempta fama scurr am agere ceperit, vix vnquam ad bonam frugem redire.

Occasione duntaxat opus improbitati, vel malitiae. περιφάσιος δὲ τὴν πῶνον ἰστορεῖται.

Quadrabit innocens cupidus, qui, ne temere lassisse videatur, causas praeferunt, maius sub bald ein Bügel/wann man den Hundt festlagen wil. Item. Euen Dieb darffest du nur die Thir auffstun, Quo semel est imbuta recens seruabit odorem testa diu.

De instrutione prima dicitur adagium, mensis, etiam re id, quod rudibus annis perciperimus, prouide, quoniam primis statim annis adascendit esse, vobis man in vobis thut, das lauret bald.

Saluam imbiberere. Item de instrutione. Sumpta autem est metaphora de vitiis, quibus praecoxiam cibum in os inferunt, non sicut quum assueverint, nihil tam illis sapit, quod ab illis gustu diuersum sit.

HISTORICA EXEMPLA.

Apud Indos Cathos & Brachmanes editum infantes mentes in publico concilio spectandum exhibebant, si uel probaretur, bonis ille formabatur disciplinis: si improbus vel exponeretur in sylvas, vel statim in conspectu occideretur. Sabel. lib. 9. Ennead. 4.

Sparsit annos pueros ludentes spectabant maiores, si contentiones inter eos & certamina ferentes, non delectati curiisque ad audendum, & non cedendum in pugna aduerebant. Plut. in Lycorg.

Themistocles inoleum praecceptor eius plane perfectum cum diceret: nihil, sili, mediocre eris, sed tu inuolueris, trix lumen, vel magna pectis. Plut. in eod. vita.

Aristoteles Stagiritam in disciplinarum praecoxiam & obcuritatem rerum simul ac verborum stultitiam ratione ingeniorum animos acriorum stimulis excitauit, vito a pulcherrimarum rerum cognitione deterere.

Origenes puer parentem suum Leonidem (qui Epistolae sepe de abduis Scripturae sensibus interrogabat) ita in modum praecoci sapientiae retrahere illum cogere, factum ne supra aetatem saperet. Verum noctu accedens ad patrem, quasi sancti Spiritus templum deosculabatur, seque iudicabat. Euseb. l. 6. c. 3. & Suida.

P. Virgilius Maro, qui primum in lucem editus, vixit lum emisit, poëticam prae exercere cepit: & in balda giffum, ob infamiam latrociniorum lapidibus occisus chon fecit:

Monre sub hoc lapidum regitur Balba, Sphaer. Noctie dieq; tuam carpe Siator uer.

Donatus in eius vita.

D. Augustinus, semetipsum in secunda puertia (anno aetatis duo decimo) legisse & intellexisse Logicos & Rhetoricos libros, testatur lib. 4. confess.

Commodus, M. Antonini Philosophi Imper & Augustini à puertia turpis, improbus, crudelis, libidiniosus, in diuatore magis, quam Imperatore est, crudelitate, crudelitate plamulta prouit. Cassim. ex Herodoto.

Orho Magnus Imp. Henrici Aucupis P. tam heretice ab omnibus Amor mundi diceretur: & se ipsa pollet in morem mundi esse, in imperio euidenter demonstrauit. Chron. Germ.

Nero tener adhuc, Circeibus ludis Troiam constituit uorabiliterque iulit, Sueton.

HIEROGLYPHICA.

Pindarus cum aliis pleriq; locis, tum praecipue in promptitudinem & velocitatem per Agulam exultans, ab eo comparatione, quod praedam etiam ualde proci mira pernicitate nanciscatur: vsuq; ita polleat, re modata, Dier. P. aler. lib. 19. p. 181.

Sphinx haec Palladiae cuspidi subiecta, ut in pa quam Athenis olim iussit erectam ait Pinius, obdu abditum & reconditum est, quod ingenii acumen profecti non possit. Idem lib. 6. p. 57. A.

FABULA.

Vulpes & Testudo.

Suscepto cursu certamine inter vulpem & testudem testudo se cauda vulpine implicauit, & ita haec accipere rapratam fuisse ad locum praeritum, a quo cum praerit vulpes, repositus fertur, & per locum distat, mox se celerem esse testudinem, cum illa de cauda ad signum repere perrexit, & non animaduertente vulpice, ab illa Docet fabula, ingenium vitibus praefare.

Ingratitudo.

DEFINITIO ET ETYMOLOG.

Ingratitudo Graece ἀχαριστία, a χάρη, & ἄ, & ἄχρη, a ἄχρη, tur. Est autem ingratitude quilibet peccatum, quod gratum gratitudinis, quod est debitum honestatis. & c. in Secunda q. 107. art. 1.

ciem. Fidelis autem in modico censetur dignus manere ampliori. Bern. serm. 1. m. c. leuini.

Peruersi cordis est occasiones ingratitude inuestigare. Nemo id facit, nisi qui etiam gratis est ingratus. idem serm. 52.

Nutriunt præmiorum exempla virtutes. Non est quiquam, qui ad morum summam nitatur ascendere, quando irremuneratum relinquitur, quod conscientia teste laudatur. Castrod. l. 2. epist. 16.

Grave nimis, vfructu laboris sui fraudetur indultus, & cui debet pro sedulitate conferri præmium, pendium patitur iniustum. Et malorum omnium probatur extremum, vt inde quis cogatur detrimenta suscipere, vnde credebatur auxilia prouenire, molestiam pati sine causa, pœnam sine culpa, damna sine delictis. idem l. 4. epist. 11.

At vero, si qua grauis necessitas presserit, tum Dei recordantur: si belli terror infremuerit, si morborum pestifera vis incubuerit, si alimenta frugibus longa siccitas denegauerit, si tempestas, si grandis ingruerit, ad Deum confugitur, à Deo petitur auxilium, Deus, vt subueniat, oratur. Si quis in mari vento saeuente iactatur, hunc inuocat. Si quis aliqua vi affligitur, hunc potius implorat. Si quis ad extremam medicandi necessitatem deductus, victum precibus exposcit, Deum solum obtestatur, & per eius vnicum atque diuinum nomen hominum sibi misericordiam querit. Nunquam igitur Dei meminerunt, nisi dum in malis sunt. Postquam metus deseruit, & pericula recesserunt, Deo quem ante in sua ipsa necessitate implorauerant, ne verbo quidem gratias agunt. Nam tum Deus memoria hominum maxime elabatur, cum beneficis eius fruētes, honorem dare diuinae intelligentiæ debent. Lactan. Firm. l. 4. diuin. inst. aduersus Gentes.

Nam si Diuinitas, quæ gubernat hunc mundum, incredibili beneficio genus humanum sustentat, & quali paterna indulgentia fouet, vult profecto gratiam sibi referri, & honorem dari. Nec constare homini ratio pietatis potest, si celestibus beneficiis extiterit ingratus, quod non est vique sapientis. Idem libr. 4. diuin. inst. c. 3.

SENTENTIAE POETICAE.

Menander ex 1. Epigram.

Ποῦ δὲ καὶ ἐὶδωλὸν μὲν τὸν ἐπιφύει δὲ δίδωται, Ἀλλὰ πῶς ἀνὰ τὴν ἐπιφύειν ἀφ' ἑσέων.

Alphides Ep. 1. v. 1. quæ hæc: quæ vultu d'ingloriosu.

Ἡ χάρις ἀδύνατον τὴν φρονεῖν ἐδωκεν.

Enim ex propriis manibus natio inuitat.

Sed me cogit postioru stulticia.

Auritus enim, a me rursus fera erit.

Beneficium mutare naturam non potest.

Sophocles in Aæce flagit.

Ὅτι δὲ τὰ ἀγαθὰ οὐκ ἔστιν ἀποδοῦναι.

Ὅτι καὶ τὸ οὐκ ἔστιν ἀποδοῦναι ἀγαθόν.

Quæ nec obtulit, beneficium nescit.

Nunquam vix, esset hic generosus vir.

Idem in codem.

Ὁρα τὴν τοῖς θεοῖς

Ἰαγὼν δὲ παρὰ τὸν ποδῶν ἀνὰ δὲ τῶν.

Quam cito mortalius

Beneficium perit, & amissum deprehenditur.

Plautus in Perla.

Nam improbus est homo.

Qui beneficium sciri sumere, & reddere nescit.

Nihil amat, si ingratum amat.

Terent. in Phorm.

Ad hoc res rediit, si quis quid reddat, magna habenda est gratia.

Lucian. lib. 1. Græc. Epigram.

Ὅτι καὶ τὸν ἀγαθὸν ἀποδοῦναι οὐκ ἔστιν ἀποδοῦναι.

Ἦτα καὶ τὸν ἀγαθὸν ἀποδοῦναι οὐκ ἔστιν ἀποδοῦναι.

Ausonius sic vertit.

Gratia, quæ arda est, ingrata est gratia namque.

Quam fieri propter gratia gratia magis.

Idem.

Si bene quid facies, facias cito: nam cito factum

Gratum erit, ingratum gratia gratia magis.

Lucianus.

Ὅτι καὶ τὸν ἀγαθὸν ἀποδοῦναι οὐκ ἔστιν ἀποδοῦναι.

Ἦτα καὶ τὸν ἀγαθὸν ἀποδοῦναι οὐκ ἔστιν ἀποδοῦναι.

Miles vir dolium est perforatum, in quod omnes

Inmissi sunt gratias in vanum effudisti.

Cornarius.

Pertusum vas est ingratus homuncio: semper

Omne quod in funis perfluit in nihilum.

Lucianus.

Simarum plenus perdit tua dona sceleris.

Si sapiens, integro vasa recõde cado.

Petrus Crinitus lib. 2. poematum, de sci-

giendis ingratis.

Ingratus est Virandus: ut dixi sceleris:

Nil cogit, nisi pesilentius potest.

SENTENTIAE

...damnum... iudicio... abundantiam... Vide ne malis... unum beneficium... ludo, quam... bene meritis... illis invidiam... Noli obsequi... D. Molitor... defecere ut dicitur... Quamquam...

¶ APOPTHEGMATA.

Alexander, audiens Platonem de ipso male loqui: Regium est, quod cum beneficis, audire male. Excelsi profecto animi est, hinc invidiam hominum non deterreri à studio bene merendi de obliquo. *Lucr. lib. 6. c. 1.*
Dionysius, querenti, quid apud homines celeriter fenesceret? Beneficentiam, inquit. Dicit enim vix potest, quanta accepti beneficii acerrimum odium obliquo sit obliquo. *Srob.*
Demetrius: Atheniensibus, ipsam contumelia afficientibus: Quisquam, inquit, aduersus eos, à quibus sæpenumero beneficium accepimus? Aiebat autem, se similem platanis, sub cuius umbra accurrunt homines afflicti tempestate, & eandem sine se excedit. *Plur. in apoph.*
Plato nominare solebat Aristotelem, mulum. Quid autem hoc nomen voluerit ex eo liquet: Quod mulus, cum saturatus sit latrat, quod mulus, cum sit in pace, non latrat. Significabat igitur Plato, inuocatum quodam sermone, ingratitude in Aristotelem etenim is, cum in philosophia femina & accessus à Platone accepisset, suffraganeus quibusdam, aduersus scholam contra Platonem apertè agens, in Peripateticum cum suis familiaribus & discipulis aduersus cum persequitur, Platonis perpetuus aduersarius esse cupiens. *Ælian. lib. 10. c. 1.*
Seneca, cum accepisset, Xenocratem discipulum multam eum inuenire. Non esse credibile, circumstantibus dixit, ut quem tantum amaret, ab eo inuicem non diligeretur, sed fuggillatorem etiam. *Seneca ingratitude in nequaquam locum habere apud eos, qui recte studium se dederunt. *Brus. lib. 3. c. 11.**

Alexander, cuidam interroganti, cur reliquisset Athenas? respondit, quoniam noluisse committere, ut Atheniensibus bis peccatum Philosopheriam. Notauit autem magnam Atheniensium ingratitude, qui Philosophos de patriæ salute plurimum sollicitos, ac de Atheniensium Republica bene meritos, non accusarunt, sed damnarunt etiam. Subobscure taxans Socratis mortem, quæ quædam periculum. *Ælian. lib. 6. de Socr. hist.*
Plato, cum iudicium metu Athenis profugisset, interroganti cuiusmodi esset ciuitas Atheniensium? respondit pulcherrima, sed in ea pyræ super pyræ, & ficus iuper ficum confectio. Notans Atheniensium contra benemeritos ciues calumnias, quædam in *Ælian. lib. 6. de Socr. hist.*
Plato, inter iugendum tertur subinde respiciens ad artem Palladis, sublati manibus dixisse: O Pallas vrbium domina cur non inuicem istis bestis delectari. noctua, dracone, & populo? quæ quæ sit autem inaspicacissima, tamen Palladi sacra est: quæ quæ modum & draconem habet pro gestantem: populus autem est multorum capitum, pessimum gratiam referre solita oportet meritis, velut Socrati, Phocioni, Scipioni & aliis compluribus.

Plato, acceptis literis à Caræ satrapa, in quibus continebatur, Lacedæmoniam quendam, quum fuisset conscius infidelitatis, quædam ipsi struxerat, non indicasse rem, sed silentio sequebatur. Si quo magno beneficio illum affectu, interficere: sin autem in regione ad virtutem formidolosum. Ingratitudinem inuenit, quæ inuicem censuit morte plectendam. Ceterum quod esset inuicem exilium, sed per formidolositatem commissum, ei satis inuenit non prodidit. *Plur. in Luc.*
Plato, reuerfus à Laconia, accusabatur, quod Beotarum inuicem integro mensis contra leges gessisset. Collegas igitur in ipsum culpam deriuaret, quod se inuitos cogissent. Ipse autem inuicem ingreditur, non meliores rebus gestis rationes se habere. Sin minus, se quidem interficere postulat: verum inuicem, quod nolentes repugnantelq; Thebanos Epaminondam cogessit, ut Laconiam quingentis ante annis intactam ab eis inuicem ferroq; uita reat: & ut ædificarent iterum. Mefseus, inuicem deiciatam, quod Arcades bello in societatem persequitur, & Græcis libertatem restituere cogessit. His auditis, pudor inuicem, liberum pronunciarunt. Cumq; rediret eum &

curia, & Melitenis catellus blandiretur cauda, dixi se fertur ad præfentes: Hic mihi pro beneficio gratiam reponit: Tebeani, de quibus sæpe multumq; sum præclare meritis, mortem mihi iudicio poenam constituerunt. *Ælian. lib. 13. de var. hist.*
Philippus, cum Atheniensis, quorquor apud Chæroneam capti fuerant, gratis dimississet, illi vero etiam vestes stragulasq; repositarent, atq; hac de causa Macedones in ius vocarent, rursus Philippus, dicens. Quid? nonne videntur Atheniensis arbitrari, se à nobis in talorum ludo victos esse? Tam ciuilitur tulit victor victorum ingratitude, qui non solum gratias non agerent, quod ipsi & incoluimus & gratis fuissent dimissi: verum etiam criminarentur, quod non solum & amictus & stragulas redderent, quasi nescirent, quale esset ius belli: qualisq; nihil aliud esset certare armis, quam certare talis, qui ludus est puerorum. *Plur. in apoph.*

Cato, multis Publii Sulpitii ingratitude inestantibus quod Cato de se optime merito opposuisset competitorum: Cato sic excusauit, dicens: Minime mirandum, si quod quis maximum bonum duceret, id alteri nosse concedere. *Eras. lib. 5. apoph.*

Domitius Afer, quum haberet ingratum litigatorem, ipsius conspectum vitandem, ne cogereur agnoscere patroni beneficium, in foro per nomenclatorem illi dixit: Amasne me quod te non vidi? Tecte exprobrans ingratitude, cui gratum esse non videri à benemerito, ne cogereur illi gratias agere. *Eras. lib. 7. apoph. theg.*

Anonymus, Cæsar Augustus æs alienum cuiusdam Senatoris, quem charum habebat, non rogatus dissoluerat ac pro eo numerarat quadragies nummum. Senator autem ea re cognita, pro gratiarum actione nihil aliud adscripsit Cæsari, quam mihi nihil, loco velut expostulans etiam, quod cum numerasset omnibus creditoribus, ipse nihil numerasset. *Srob.*

Pompeius, quum iam detecta esset Pompeii cum Cæsare similitas ac Marcellinus (ut Plutarchus aliorum iudicio Marcellus) vnus ex eorum numero, quos Pompeius euexisset parabat, à Pompeio ad Cæsam em transiit hunc animum, adeo ut non veritus sit in senatu multa in Pompeium dicere: hunc ita compulit Pompeius: Non te pudet, inquit, Marcelline, ei maledicere, cuius beneficio ex mutuo factus es facinus, ex famulo eo productus, ut vomitum non teneas? Grauerit obicit ingratitude in hominem, qui hoc ipso, quod habebat dignitatis, auctoritatis & eloquentiæ, abutebatur in eum, cui debebat acceptum ferre. Nam hoc ingratitude genus est, sed tamen heu nimium vulgare! *Plur. in apoph.*

Alphonsus, quum obiurgaretur, quod in Aluarum Lunam, hominem sibi placere ingratum, tanta contulisset beneficia, quorum ne memor quidem iam esset: An ignoratis, inquit Rex, ingenti beneficio non nisi ingenti ingratitude satis semper fieri? *P. in norm. lib. de reb. gest. Alphonsi.*

¶ SIMILITVDINES.

Chrysostramus: Si quis seruum nactus, qui in multis offenderit illum, & non flagri cæderit, verum peccatus indultus, futura vitæ e monuerit in posterum, ne in eadem decidat, magnis quoq; muneribus præterea illustrauerit, ac beneficis fouerit: quænam obicere futura est tam perfida mens, tam ingraua anima, quæ huiusmodi gratia non ad meliora sectanda prouocari sufficeret? in 21. *ad Tim. homil. 5.*

Clementis, Tale est hoc, quale si quis æger ad medelam sui medicum pariter & venenariis inuicet, cum in innocere quidem possint, curare non possint: verus autem medicus venenis illorum reculet sua medicamenta mittere ne aut pernicies bono, aut sanitas nocentibus adscribatur. Dicit ergo: Indignatur aut inuicet Deus, si cum non ipse beneficiat, alius gratia referantur. Etiam si indigentur, non vult tamen erroris author exultare, ut sui operis beneficio inani dolo fides detur. Quid certe tam impium, tam ingratum, quam à Deo beneficium consequi, & reddere ligas ac lapidibus gratiam? *Lib. 3. Recognoscitur.*

Salomonis, Ingrati spes tanquam hyemalis glaciæ tabesceat, & fluat tanquam inutilis, *Sapient. 16.*

Basilii, Quemadmodum oculi, quæ nimium prope ad moia sunt, non cernunt, sed iustam requirunt distantiam: Ita & ingratorum animi præteritam gratiam sentire videntur, quum boni ab eis alienantur. *Apud Anton. Monach.*

Maximi Monachi, Perinde facit, qui in ingratum beneficium confert, ac si cadaueri pretioso oblinat vnguento. *Serm. 3.*

Plutarchi, Ut hedera ad hærens arborem ramis, ope aliena in altum erigitur: Sic oblitur consuetudine potentum crescunt, deinde præfocant, à quibus euecti in altum. *in Moral.*

Seneca, Quomodo malæ filix consilium, qui illam contumelioso & sepe repudiato collocauit: quomodo malus pater familias habebitur qui negotiorum gestorum damnato, patri moniti sui curam mandauerit quomodo dementissime testabitur, qui tutorem filio reliquerit, pupillorum spoliatorum. Sic pessime beneficia dare dicuntur.

ceatur, quicunq; ingratos eligit, in quos peritura conferat. Lib. 4. de benef. c. 17.

Quomodo feceratur quosdam debitores non appellat, quos scit decoxisse, & in quorum pudorem nihil superest, nisi quod pereat: Sic ego quosdam ingratos palam ac pertinaciter prateribo, nec ab ullo beneficium repetam, nisi a quo non ablaturus ero, sed recepturus. li. 5. de benef. c. 21.

Quem admodum, qui optat diuitias alicui in hoc, ut illarum partem ipse ferat, quamvis pro illo videatur optare, sibi prospicit: Sic qui optat amico aliquam necessitatem, quam adiutorio suo fideq; discutiat, quod est ingrati, se illi praterit, & tamen existimat illum miserum esse, ut ipse gratus sit, & ob hoc ipsum ingratus est. Lib. 6. de benef. c. 34.

Roterodami, Siphnius lapis oleo excaustificus durefcit, alioqui mollissimus: ita quosdam beneficiis reddas deteriores. in similib.

ADAGIA.

Ingratitudo vulgi. Quis significabit sibi molestam ingratiudinem, quod intelligat superiorum officiorum nullam haberi rationem, non inconcinniter & superbae illud ex Odyss. quod idem est & aliis locis:

Μοις τρι ἀρχήφρον, & γὰρ εἶς, ἤγ' ἔπειτα ἴσῃ
Ἐκπύροτος ἀπαιτιῶς μὲν ἰφθίμῃ ἀπαιτῶν εἶδος,
Ἄλλ' ἄντι χάριτος ἔτι κῆρ' ἀντιδρῶν.

Tosthac ne placidus sit quisquam, neue benignus,
Nec miris instig, tenax rex secepriger inquam.
Sed semper serus esto, & semper iniqua patraso.

Vitium noueris. Antea retulimus vitiorum meminisse oportere. Id meretricula in Truculento detorquet in alium sensu, amatorem pro mortuo dicens, qui deserat esse dando. I. c. 1. Seneca, in Hecudum, anima est mortui alius, ea amissa ex animis est homo.

Alc. luporum catulos. Theocritus in Hodepor. Οὐδ' ἄντι κῆρ' ἀντιδρῶν, ἢ τὸ φῶρον.
Passe canes qui te laudent, catulosq; luporum.

In eos qui laudantur ab iis, de quibus benemeris: sunt, aut in ingratis. Junge Wölffe auffrechen.

Aries uiticationis met eodem perfoluit, & eius teofia ἀντιδρῶν. Quadrat, ubi quis pro beneficiis maleficium reponit. Wer et nen andern vom Halgen schidet, der brächet sich sein hant.

Qui canem alit externum, huic prater tunniculum nihil sit reliquum. οὐκ ἔστιν ἄλλο τι πρὸς τὸν κύνῃ μακρὸν ἢ τὸν κύνῃ.

Qui beneficium collocat in ingratis, perdit operam. Au ander Leute Kindern vmd an fremden Kunden hat man das Brodt verlohren.

Hirundines sub eodem tecto ne habeas. οὐραροὶ σὺν ἑσθ' ἄλλοις μὴ ἔσθ'.

Rece Pythagoras consilio rem ingratis, parumque firmum hirundinis simbolo memine ablegandum. Pro beneficentia Agamemnonem vlti sunt Achii, ἄντι ἰσχυροὶ εἰς ἀντιδρῶν τῶν ἀχαιοῦ.

Dicebatur in ingratis, qui pro summo beneficio summum remeruntur maleficium. Pro Perca scorpionum, ἀντι ἀπὸ τοῦ σκορπίου.

Vbi quis optima capiat, pessima capiat. Nemo benemerito bouem immolauit prater Pyrrhiam, ἰδὲ εἰς ἀντιδρῶν τῶν βοῶν, ἀλλ' ἢ Πύρρην.

Accommodabitur & eu vulgat am mortuum ingratiudinem, adeo ut sit unum reperias, qui meminerit officii: non abudat hinc exemplum Evangelicum, quo decem lepra Christi beneficio liberatis, unus duntaxat reuersus est, qui gratias egerit: vter aut & Gnade dienet dem lobnet man mit Baibergergeit.

Simul & miseru est, & interit gratia. ἀντι ἀπὸ τοῦ, ἢ τὸν κύνῃ ἢ κῆρ'.

Senarius dici solitus in ingratis, qui simul atq; leuatus est: ma- vis desinit meminisse beneficiorum eius, cuius operae res sui est. Er hat den Dank schon gessen.

In senem ne quod collocaris beneficium. ἀπὸ τοῦ, μὲν ἰσχυροὶ μὲν ἰσχυροὶ πῶν.

Dicitur hodieq; vulgo: Neq; in senem, neq; in puerum collocandū esse beneficium: propterea quod alter non refert, alter non meminit. Es ist alles verlohren was man in alte Sacke schütet.

Hostis non hostis, ἀπὸ τοῦ, ἢ τὸν κύνῃ ἢ κῆρ'.

Id est: Citra bellum hostis. Dicitur, qui nulla laesatur iniuria, tu- men que sunt hostium facit, aut qui pacis obrextu facit hostis. Arietis ministerium. κῆρ' ἀντιδρῶν.

Dici solitum de officio in ingratis collocato, siquidem aries cornibus ferti pascentem.

EXEMPLA BIBLICA.

Ingratitudinis exempla. Laban. Gen. 31. Praefectus pincernarum 4. 23. Pharao nouus. Exod. 18. & 7. 18. Israelitae. Exod. 17. 3. & 32. 1. Num. 11. 4. Iud. 2. & 8. 35. Sam. 30. 6. Jer. 2. 5. & 8. 20. Ez. eck. 16. 22. & 20. 8. Osee 2. 8. & 8. 14. & 11. 3. & 13. 6. Ammonite & Moabite. Deut. 25. 4. Saul, 1. Sam. 18. 8. & 19. 10. Viri Ceilae. 23. 11. Nabal, 25. 10. Haon. 2. Sam. 17. 4. Dauid, 11. 5. Absalon, 14. 30. & 15. 13. Ieroboam. Reg. 12. 28. Rex Israel, 2. Reg. 6. 13. 31. Ammonite, Moabite & I-

dumai, 2. Paralipom. 20. 10. Ioas Rex Iuda. 2. 4. 21. 22. Syriae. 25. 14. Ozias, 26. 16. Ezechias, 32. 35. Israel. Nomen Dauidis. Psalms. 55. 12. & 109. 4. Hebraea gens. 38. 21. & 39. Iudaei. Esai. 1. 7. c. 2. 3. & 5. v. 4. Ioan. 1. 31. & 5. 43. Tyrus. zim & Bethlauda, Matth. 11. 21. Lucio 17. Capernaum. rati ad vultus, Matth. 22. v. 3. Nazaran, Luc. 4. 23. Sacerdotes nouem leprosi, Luc. 17. 5. 18. Cultores vinearum, Ier. thonifla. Act. 16. & 19. 20. Milites, 27. ver. 42. Paros in 2. 10.

EXEMPLA PROFANA.

Ingrati in Socratem Athenae, virum Apollinis oratione sapientissimum iudicatum, cui pro Attica iuuenentibus enter iustituta, venenum rependerunt. Nabal, 1. 2. Apollonius Rhodius, poeta clarissimus, ex gra Callimachaeptorem suum ingratus, quom concumelia quadam fesset, occasionem dedit Callimacho, ut contra eum virulentissimum componeret. Quod postea contra Socratem imitatus est exul Ouidius. Cyrillus Chalysy pte. ra.

Alexander Magnus immemor primae matris, quod ab Hellanic nutrice infans biberat, eum occidit fecit. Theocrit. 2. v. 10.

Antonius Caracalla Romanorum Imperator factus, non nocentillime vexari atq; occidi iussit: inter alios Callimachum qui ipsum educuerat, a quo multa acceperat beneficia: tectus vrbis patris temporibus fuerat: quem is peruenire appellauerat. Dion, Nica.

Ptolomus Ceraunus Syriae regem Seleucum mactatum cum ipse a patre pulsus (in ore enim nauis huius, Bernando idoneum, in regno iussit: in Syria Schismatidit non fine magna impenia, magno in honore habuit. lib. 3. c. 5.

L. Cornelius Sylla fugiens Sulpitiu Tribunum, cum eum obdolum praeter omnem expectationem se conicit. Aquilone, cum emillus dicitur, ut incolumis euaserit. Verum non tam tiam Mario retribuit. Nam occupata vrbe, in Marii curiam am pronunciauit. Plut. in Mario & Sylla.

L. Cinna, licet Octauius ex inimico amicus factus, tamen dicum dignitatem euectus esset, nihilominus tamen memor, aduersus Octauium infidus moluit: est Octauius cognita, cum eum separatum in cubiculo vocasset, exprobavit. Seneca de Clementia.

Cerurus ramo vno cornuum zonae haffis Maedonum raxio, eum cornibus suspensum sub limem fecerat: accuriens, enle dilectazona Imp. eripuit: cui mercedem suae praetiam reddidit ille, capitis truncationem. quae quae, quod ensem contra Imp. stitit. Seneca de beneficentia.

Romani Scipionem illum Africanum: cuius magnitudo sui imperii Carthaginem subiugum redegerat, a se superauerant, acculatum & Petilio, inuis vocauerat: pserunt, quod pecuniam Africanam non totam in aeternum set. Valer. de ingratis. li. 3. c. 3.

Lucobitus Paus, Caroli Magni filius, a filio in cauetus est. Ioan. Neuler. 2. V. 1. Clinograph. Gen. 1.

Beatrix Pannonia regina, mortuo marito Mathias, Calimiri Poloniae regis filium in matrimonio duxerunt, ut a quo tamen huiusmodi tempore abdicata est.

Iulianus Imperator Bellissimum ducent concocantem ductu, Perlas in Oriente, Vandalos in Africa, & Getharia superauerat, vnde vox mendicantis, quum iam perissario date, quem virtus extulit, atq; in imum nauis Fulg. lib. 5. c. 3. de ingratis.

Sandius Quartus Rex Hispaniae Alphonsum patrem nia redeuntem, regno occupato non admittit. Idem.

Frisius filius Aeti Feriari principis, patrem in carcerem etum, ibidem mori coegit ob inductam nouerant. Idem.

Ciceronius M. Antonii Triumuir, interfecit: cuius nate, quem tamen capitis eum defenderat. Idem. Idem.

Alphonfus Vrinius, Rex Lusitaniae Treltam matrem la conecit, quod post manit mortem secundus reuocauit. Idem.

Phraates patrem suum Orodem regem Parthorum idem.

Romanus inuitor matrem a se reiecit, & animi dolore, de filii ingratiudine conceperat, ad mortem compellat. Ioannes Scelus, cum bonis literas proficeret, a pulo cum consulatione graphis intericis est. Idem.

PC

PO

Ab amico amicitia deriuatur, quae quid sit, vide supra in Amicitia. Huius oppositum est inimicitiae plurali numero, quamquam veteres etiam singulari nonnunquam protulerunt.

¶ LOCI BIBLICI.

Inimicitiae damnatur Gal. 5. 20. inimicitiae aeternae inter serpentes & mulieris semen. Gen. 3. 13. Inimicitiae hominis, domestici eius, Matth. 10. 36. Inimici non passim contemnendi, Sam. 14. v. 14. 1. Reg. 17. 45. 2. Sam. 21. 20. 1. Reg. 20. v. 1. 1. Es. 2. Reg. 14. 8. sed diligendi, & beneficiis superandi, ac deuincendi, Exod. 23. 4. Matth. 5. 44. Luc. 6. 27.

¶ SENTENTIAE BIBLICAE.

Inimicus diligenter probandas.

Labiis suis intelligitur inimicus, cum in corde tractauerit dolos. Quando submisit vocem suam, ne credideris ei, quoniam sepiem nequitiae sunt in corde illius. Proverb. 26.

Prudenter Standas.

Ab inimicis tuis separa te. Eccl. 4. Non credas inimico tuo in aeternum. Sicut enim aramentum aërginatur nequitia illius. Esti humanitatis vadit curuus adice animum tuum, & custodi te ab illo. Non statuas illum penes te, nec sedeat ad dextram tuam. 12.

In labiis suis inculcat inimicus, & in corde suo insidiatur, vt subuertat te ia foueam. Ibid.

In oculis suis lachrymatur inimicus, & si inuenierit tempus, non sariabitur sanguine: & si incurrerint tibi mali, inuenies eum illic priorem, & quasi adiuuans suffodet plantas tuas. Caput suum mouebit, & plaudet manu, susurrans commutabit vultum suum. Ibid.

Decenter reconciliandas.

Verbum dulce multiplicat amicos, & mitigat inimicos. Ecclesiast. 6.

Si offers munus tuum ad altare, & ibi recordatus fueris, quia frater tuus habet aliquid aduersum te, relinque ibi munus tuum & vade prius reconciliari fratri tuo, & tunc veniens offers munus tuum. Matth.

¶ SENTENTIAE PATRVM.

Ea elemosyna nihil est maius, quam quod ex corde dimittimus, quod in nos quisque peccauit. Minus igitur bonum est erga eum esse beneuolum qui tibi nihil mali fecit. Illud multo grandius, & manifestissimae bonitatis est, vt tuum quoque inimicum diligas: & qui tibi malum vult, & si potest, facit: vt tu semper ei boni velis, faciatque quod possis Aug. in Euchar.

Quamdiu tibi inimicus es, inimicum habes sermonem Dei. Esto mihi amicus, & concordas cum ipso: sicque non solum nihil perdidisti, sed & te ipsum, qui perieras, inuenisti. De Verb. Dom. serm. 1.

Sis, qui non relinquit parentes propter nomen Dei non est Deo dignus, quanto magis qui diligit eius inimicos, acceptus Deo esse poterit. Ipsi enim grauioribus iniuriis facti sunt. Ambros. in Psal. 118.

Virtus est, coram hominibus tolerare inimicos, sed virtus coram Deo diligere, quia hoc solum Deus sacrificium accipit, quod ante oculos eius in altari boni operis charitatis flamma incendit. Greg. in Pastoral.

Inimicos Dei perfecto odio odisse est, & quod facti sunt diligere, & quod faciunt increpare, mores prauorum premere, vitæ prodesse. Ibid.

Humana mens omnem, quem inimicum tolerat, etiam iniquum & impium putat, in Moral.

Frustra exteiores inimicos vincimus, si interioribus parcimus. Ibid.

Vbi amicitia permanet, nihil facile creditur, nihil facile recipitur, quod dissidium possit operari. Si vero inimicitiae semel occupauerint animos, omnia quae fiunt, quae dicuntur, ita accipiuntur & intelliguntur, vt et maiores & longiores proficiant inimicitias. Si quid enim boni dicatur de inimico, non creditur: si quid autem mali, hoc solum creditur & confirmatur. L. 30. Moral.

Grauiusimum inimicitiae genus, esse corde aduersarios, & lingua simulare deuotos. Cass. in Psal. 54.

¶ PHILOSOPH. SENTENT.

De inimicitia. Dial. XXXII.

Francisci Petrarcho.

DOI.

Inimicitias habeo. R. Fac vt iustitiae sis amicus, nullum certius praesidium. Vera viuis fortunae minas calcata despicit. D. Inimicitiae mihi sunt. R. Et cauior eris & notior. Multos inimicitiae illustrant, qui obscuri mansissent, si hostibus caruissent. D. Hostes vndique mihi sunt. R. Obstabunt, ne inuisibiles amorum hostes subeant voluptates. Non tam hoites tibi fors obtulit, quam custodes, malo malum maius arcebitur. DOI. Hinc illinc hostibus premor. Illi quoque suis premuntur affectibus, estque apud illos virotuus, iique non vnus, pro te partes faciunt ira metus, odium, inquietudo, nec dum peracti poenam criminis exigunt, sic interdum vltio praet offensam, & fortasse non sequuntur.

Ab amico amicitia deriuatur, quae quid sit, vide supra in Amicitia. Huius oppositum est inimicitiae plurali numero, quamquam veteres etiam singulari nonnunquam protulerunt.

Inhumanitas.

¶ DEFINITIO ET ETYMOLOG.

Inhumanitas, Graece *ἀνθρωπότης*, ac *ἄνθρωπος*, id est, inhumane dicitur. Est autem inhumanitas, obduratio contra misericordiam. B. Tho. secund. Secund. q. 135. art. 8.

¶ LOCI BIBLICI.

Inhumanitas damnatur, Proverb. 23. 13. 1. Es. 28. 27. Abd. Genes. 10. Ro.

¶ SIMILITVDINES.

Angues in Syria erga indigenas venenum non habent, exteros cum cruciati examinant: Ita insulares insulari humani, in alienigenas immittunt. in similitudine. Angues in Syria erga indigenas venenum non habent, exteros cum cruciati examinant: Ita insulares insulari humani, in alienigenas immittunt. in similitudine.

¶ EXEMPLA BIBLICA.

Inhumanitatis exempla: Cites Gabao, Iudic. 19. Vers. 15. Saul, 1. Sam. 29. 17. Edom. Amos 1. 11. Principes Iudae, 6. Vers. 6. Samaritani, 1. Es. 36. 1. Es. 37. 36. Sacerdos quidam, 10. 31. Leuita quidam, 6. 32. Filius fe-

¶ EXEMPLA PROFANA.

Inhumanitas, Graece *ἀνθρωπότης*, ac *ἄνθρωπος*, id est, inhumane dicitur. Est autem inhumanitas, obduratio contra misericordiam. B. Tho. secund. Secund. q. 135. art. 8.

Inhumanitas, Graece *ἀνθρωπότης*, ac *ἄνθρωπος*, id est, inhumane dicitur. Est autem inhumanitas, obduratio contra misericordiam. B. Tho. secund. Secund. q. 135. art. 8.

Inhumanitas, Graece *ἀνθρωπότης*, ac *ἄνθρωπος*, id est, inhumane dicitur. Est autem inhumanitas, obduratio contra misericordiam. B. Tho. secund. Secund. q. 135. art. 8.

Inimicitia.

¶ DEFINITIO ET ETYMOLOG.

Inimicitia, Graece *ἐχθρὰ*, id est, inimicus dicitur. Est autem inimicitia, iracundia, inuicendi tempus obleruans, secund. Cic. lib.